EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 19.4.2024.
COM(2024) 170 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par to, kā tiek īstenotas pilnvaras pieņemt deleģētos aktus, kas Komisijai piešķirtas saskaņā ar Direktīvu 2001/18/EK par ģenētiski modificētu organismu apzinātu izplatīšanu vidē un Regulu (EK) Nr. 1830/2003, kas attiecas uz ģenētiski modificētu organismu izsekojamību un marķēšanu, kā arī no ģenētiski modificētiem organismiem ražotu pārtikas un lopbarības produktu izsekojamību

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par to, kā tiek īstenotas pilnvaras pieņemt deleģētos aktus, kas Komisijai piešķirtas saskaņā ar Direktīvu 2001/18/EK par ģenētiski modificētu organismu apzinātu izplatīšanu vidē un Regulu (EK) Nr. 1830/2003, kas attiecas uz ģenētiski modificētu organismu izsekojamību un marķēšanu, kā arī no ģenētiski modificētiem organismiem ražotu pārtikas un lopbarības produktu izsekojamību

1. IEVADS

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/18/EK par ģenētiski modificētu organismu (ĢMO) apzinātu izplatīšanu vidē[1] un Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1830/2003, kas attiecas uz ĢMO izsekojamību un marķēšanu, kā arī no ĢMO ražotu pārtikas un lopbarības produktu izsekojamību[2], ir divi no vairākiem ES tiesiskā regulējuma pamatelementiem ĢMO jomā.

Direktīvas 2001/18/EK mērķis ir tuvināt dalībvalstu normatīvos un administratīvos aktus un aizsargāt cilvēka veselību un vidi, veicot ĢMO apzinātu izplatīšanu vidē jebkādiem citiem mērķiem, nevis laišanai tirgū ES, un laižot tirgū produktus, kas satur ĢMO vai sastāv no tiem.

Regula (EK) Nr. 1830/2003 ir satvars tādu produktu izsekojamībai, kas sastāv no ĢMO vai tos satur, un tādas pārtikas un dzīvnieku barības izsekojamībai, kas ražota no ĢMO, ar mērķi atvieglot precīzu marķēšanu, uzraudzīt ietekmi uz vidi un attiecīgā gadījumā veselību, kā arī īstenot attiecīgos riska pārvaldības pasākumus.

2. JURIDISKAIS PAMATS

Ar Direktīvu 2001/18/EK Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus, kā minēts 29.a panta 2. punktā, lai īstenotu šādus mērķus:

- noteikt atkāpšanās kritērijus un informācijas prasības paziņošanai par dažu veidu ĢMO laišanu tirgū, kā paredzēts 16. panta 2. punktā;
- attiecībā uz tādiem produktiem, kuros nevar izslēgt nejaušu vai tehniski nenovēršamu atļautu ĢMO klātbūtni, noteikt zemāko slieksni, zem kura šie produkti nav jāmarķē kā ĢMO, kā paredzēts 21. panta 2. punktā;
- noteikt par 0,9 % zemākus sliekšņus, zem kuriem direktīvā paredzētās marķēšanas prasības neattiecas uz ĢMO klātbūtni produktos, kas paredzēti tiešai pārstrādei, kā paredzēts 21. panta 3. punktā;
- noteikt īpašas marķēšanas prasības ĢMO, kurus nelaiž tirgū minētās direktīvas nozīmē, kā paredzēts 26. panta 2. punktā;

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/18/EK (2001. gada 12. marts) par ģenētiski modificētu organismu apzinātu izplatīšanu vidē un Padomes Direktīvas 90/220/EEK atcelšanu (OV L 106, 17.4.2001., 1. lpp.).

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1830/2003 (2003. gada 22. septembris), kas attiecas uz ģenētiski modificētu organismu izsekojamību un marķēšanu, kā arī no ģenētiski modificētiem organismiem ražotu pārtikas un lopbarības produktu izsekojamību, un ar ko groza Direktīvu 2001/18/EK (OV L 268, 18.10.2003., 24. lpp.).

- pielāgot pielikumus tehnikas attīstībai, kā paredzēts 27. pantā.

Ar Regulu (EK) Nr. 1830/2003 Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētu aktu, kā minēts 9.a panta 2. punktā, ar mērķi papildināt minēto regulu, izveidojot un pielāgojot sistēmu ĢMO unikālo identifikatoru izstrādei un piešķiršanai, kā paredzēts regulas 8. pantā.

Saskaņā ar Direktīvas 2001/18/EK 29.a panta 2. punktu un Regulas (EK) Nr. 1830/2003 9.a panta 2. punktu pilnvaras pieņemt deleģētos aktus attiecībā uz tajos uzskaitītajiem jautājumiem Komisijai piešķir uz pieciem gadiem no 2019. gada 26. jūlija. Šo ziņojumu par pilnvaru deleģēšanas īstenošanu šajā piecu gadu laikposmā Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei, kā tas prasīts abos gadījumos. Pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.

3. DELEĢĒŠANAS ĪSTENOŠANA

3.1. PĀRSKATA PERIODĀ IZMANTOTIE PILNVAROJUMI

Pārskata periodā Komisija izmantoja vienu pilnvarojumu, kā aprakstīts tālāk.

- Direktīvas 2001/18/EK 27. pants

  Ar Direktīvas 2001/18/EK 27. pantu Komisija tiek pilnvarota grozīt dažus minētās direktīvas pielikumus (II pielikuma C un D iedaļu, III līdz VI pielikumu un VII pielikuma C iedaļu), lai tos pielāgotu tehnikas attīstībai. Komisija 2018. gada 8. martā pieņēma Komisijas Direktīvu (ES) 2018/350, ar ko attiecībā uz ģenētiski modificēto organismu vides riska novērtējumu groza Direktīvu 2001/18/EK[3]. Ar šo direktīvu tika grozīts Direktīvas 2001/18/EK II, III un IV pielikums, lai tos pielāgotu tehnikas attīstībai, it īpaši būtiskos elementus iekļaujot pārskatītajās Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (*EFSA*) vadlīnijās par ĢM augu vides riska novērtējumu[4].

3.2. PĀRSKATA PERIODĀ NEIZMANTOTIE PILNVAROJUMI

Pārskata periodā daži pilnvarojumi nav izmantoti tālāk izklāstīto iemeslu dēļ.

- Direktīvas 2001/18/EK 16. panta 2. punkts

  Direktīvas 2001/18/EK 16. pants dalībvalsts kompetentajai iestādei vai Komisijai ļauj pēc savas iniciatīvas iesniegt priekšlikumu par kritērijiem un informācijas prasībām, kas jāievēro, paziņojot par dažu veidu ĢMO laišanu tirgū, un tas aizstātu direktīvas 13. panta 2. punktā noteiktās standarta prasības. Lai pieņemtu deleģēto aktu, ar ko nosaka konkrētus kritērijus un informācijas prasības, papildus direktīvas 29.a pantā noteikto prasību ievērošanai būtu nepieciešams apspriesties ar *EFSA* un noteikt piezīmju

[3] Komisijas Direktīva (ES) 2018/350 (2018. gada 8. marts), ar ko attiecībā uz ģenētiski modificēto organismu vides risku novērtējumu groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2001/18/EK (OV L 67, 9.3.2018., 30. lpp.).

[4] *EFSA* ĢMO ekspertu grupa, *Guidance on the environmental risk assessment of genetically modified plants. EFSA Journal* 2010;8(11):1879.doi:10.2903/j.efsa.2010.1879. www.efsa.europa.eu/efsajournal.htm.

sniegšanas termiņu sabiedrībai. Neviena dalībvalsts kompetentā iestāde vai Komisija nav iesniegusi priekšlikumu saskaņā ar šo pantu. Jo īpaši pārskata periodā, pamatojoties uz nelielo skaitu paziņojumu, kas saņemti saskaņā ar minēto direktīvu par tādu produktu laišanu tirgū, kuri satur ĢMO vai sastāv no tiem, Komisija uzskatīja, ka direktīvas 13. panta 2. punktā noteiktās standarta prasības ir atbilstīgas. Tāpēc Komisija šīs deleģētās pilnvaras vēl nav izmantojusi.

- Direktīvas 2001/18/EK 21. panta 2. punkts

  Ar Direktīvas 2001/18/EK 21. panta 2. punktu Komisija tiek pilnvarota papildināt minēto direktīvu, nosakot minimālos sliekšņus, kuru nesasniegšanas gadījumā produkti, kuros nevar izslēgt nejaušu vai tehniski nenovēršamu atļautu ĢMO klātbūtni, nav jāmarķē kā ĢMO. Sliekšņu līmeņi jānosaka atbilstīgi attiecīgajam produktam. Produktiem, kas paredzēti tiešai pārstrādei, pārtikai un dzīvnieku barībai, atļauta ĢM materiāla nejaušai vai tehniski nenovēršamai klātbūtnes sliekšņi jau ir noteikti attiecīgi Direktīvas 2001/18/EK 21. panta 3. punktā un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1829/2003 12. panta 2. punktā un 24. panta 2. punktā[5].

  Komisija šīs deleģētās pilnvaras vēl nav izmantojusi. Pārskata periodā darbs bija vērsts uz to, lai nodrošinātu "nulles tolerances" vienmērīgu piemērošanu, kas piemērojama attiecībā uz sēklām, ja nav noteikts konkrēts slieksnis[6].

- Direktīvas 2001/18/EK 21. panta 3. punkts

  Attiecībā uz produktiem, kas paredzēti tiešai pārstrādei, Direktīvas 2001/18/EK 21. panta 3. punkta pirmajā daļā ir noteikts 0,9 % slieksnis, zem kura nejaušas vai tehniski nenovēršamas atļautu ĢMO klātbūtnes gadījumā nepiemēro ĢMO marķēšanas prasības. Ar Direktīvas 2001/18/EK 21. panta 3. punkta otro daļu Komisija tiek pilnvarota papildināt minēto direktīvu, nosakot šiem produktiem zemākus sliekšņus. Pārskata periodā Komisija uzskatīja, ka 0,9 % slieksnis ir atbilstīgs un lietderīgs. Tāpēc Komisija vēl nav izmantojusi deleģētās pilnvaras noteikt zemākus sliekšņus šiem produktiem.

- Direktīvas 2001/18/EK 26. panta 2. punkts

  Direktīvas 2001/18/EK 26. pants attiecas uz tādu ĢMO marķēšanu, kas jādara pieejami darbībām, kuras neuzskata par laišanu tirgū, kā minēts 2. panta 4. punkta otrajā daļā (ĢMO nodošana ierobežotas izmantošanas darbībām vai apzinātai izplatīšanai atbilstoši Direktīvas 2001/18/EK B daļā noteiktajām prasībām). Šādu ĢMO marķēšanas prasības ir noteiktas 26. panta 1. punktā saistībā ar IV pielikumu. Ar 26. panta 2. punktu Komisija tiek pilnvarota grozīt IV pielikumu, nosakot īpašas marķēšanas prasības šiem ĢMO. Pārskata periodā Komisija uzskatīja, ka IV pielikuma attiecīgajās iedaļās noteiktās

[5] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1829/2003 (2003. gada 22. septembris) par ģenētiski modificētu pārtiku un barību (OV L 268, 18.10.2003., 1. lpp.).

[6] Sēklu testēšanas konverģence, kas apstiprināta Direktīvas 2001/18/EK regulatīvās komitejas 2020. gada 4. jūnija sanāksmē, https://food.ec.europa.eu/system/files/2020-07/reg-com_2001-18-ec_20200604_result_seed-testing-convergence.pdf.

marķēšanas prasības ir šiem ĢMO atbilstīgas. Tāpēc Komisija šīs deleģētās pilnvaras vēl nav izmantojusi.

- Regulas (EK) Nr. 1830/2003 8. pants

  Ar Regulas (EK) Nr. 1830/2003 8. pantu Komisija ir pilnvarota papildināt minēto regulu, izveidojot un pielāgojot sistēmu unikālo identifikatoru izstrādāšanai un to piešķiršanai ĢMO, ņemot vērā norises starptautiskos forumos. Komisijas Regula (EK) Nr. 65/2004 (2004. gada 14. janvāris), ar ko nosaka sistēmu ģenētiski modificēto organismu unikālo identifikatoru izveidei un piešķiršanai[7], stājās spēkā 2004. gada 16. janvārī. Šis tiesību akts tika pieņemts, pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 1830/2003 8. pantu tajā redakcijā, kas bija piemērojama līdz 2019. gada 26. jūlijam. Saskaņā ar deleģētajām pilnvarām nākotnē to var pārskatīt, lai vajadzības gadījumā pielāgotu unikālo identifikatoru izstrādes un piešķiršanas sistēmu.

4. SECINĀJUMS

Komisija uzskata, ka pilnvaru deleģēšana attiecībā uz Direktīvas 2001/18/EK 29.a panta 2. punktā un Regulas (EK) Nr. 1830/2003 9.a panta 2. punktā uzskaitītajiem jautājumiem ir automātiski jāpagarina par pieciem gadiem no 2024. gada 26. jūlija saskaņā ar minētajiem pantiem. Pilnvaru deleģēšanas pamatojums nav mainījies. Deleģēšana ir svarīga, lai saglabātu nepieciešamo elastību tiesiskajā regulējumā, to pielāgotu zinātnes un tehnoloģiju attīstībai, kā arī citām norisēm un pieredzei, kas gūta, piemērojot regulējumu, un lai Komisija varētu rīkoties jomās, kurās tā līdz šim nav rīkojusies, bet kurās tas varētu būt jādara nākotnē. Tādējādi piešķirtās pilnvaras ir svarīgas, lai sasniegtu Direktīvas 2001/18/EK un Regulas (EK) Nr. 1830/2003 mērķus.

Ar šo ziņojumu Komisija izpilda ziņošanas prasības, kas noteiktas Direktīvas 2001/18/EK 29.a panta 2. punktā un Regulas (EK) Nr. 1830/2003 9.a panta 2. punktā.

Komisija aicina Eiropas Parlamentu un Padomi pieņemt šo ziņojumu zināšanai.

[7] Komisijas Regula (EK) Nr. 65/2004 (2004. gada 14. janvāris), ar ko nosaka sistēmu ģenētiski modificēto organismu unikālo identifikatoru izveidei un piešķiršanai (OV L 10, 16.1.2004., 5. lpp.).